

KELET

ZSIDÓPOLITIKAI NAPILAP

Ara 5 lej

Mármentetlen leveleket nem fogadjunk el.
— Készen állunk megőrzésére és visszaküldésére, ha vállaljuk. Főszerkesztő dr. Márton Ernő. Felelős szerkesztő János Ferenc. Bucuresti szerkesztő ház: szegi Ernő, Strada Matei ML-
Péntek, 1935. okt. 18
5696. EV. | XVIII. ÉVF. | TISRI 21. | 232. SZÁM.

VILAG TUKRE

Barcelona 1935

Egy Barcelonába vetődött erdélyi intellektuális hazajött vakációzni Clujra. A klubasztalnál úgy lesik a szavát, mintha helyszíni riportort közvetítené az olasz-abesszin háborúból.

Egymásután három régi ismerős lép az asztalhoz és csodálatosképpen mind a három ugyanaz az első kérdés:

— Hogyan lehet Spanyolországba kivándorolni és miből lehet megélni Barcelonában?

Mihelyt ismeretlen és távoli ország atmoszférájának bükkörébe kerül a kisebbségi polgár, nyomban nosztalgikusan vágyakozik el más földre és más ég alá, jelölve annak, hogy milyen igaza van a numerus valahicus propagandájának, hogy lekileg-testileg tejből-vajból fürödnek nálunk a kisebbségek...

A barcelonai vendég szorgalmasan felel minden kérdésre:

„Már Spanyolországban sem fonják kolbászból a kerítést a bevándorolt idegen számára. A bevándorlás nagyon szabaddá van téve, tartózkodási engedélyt is szó nélkül adnak, de csak annak, aki önálló vállalkozásba kezd. Ugyanakkor miniszter kell protezsálja azt, aki munkavállalási engedélyt akar szerezni a munkaügyi hivataltól. Olyan foglalkozás, amelyhez államnévelési diploma kell, számba sem jöhet idegen állampolgár számára. Orvosi diplomát soha, semmilyen körülmények között sem akceptálhatnak idegen állampolgár.

Az állampolgárságot éppoly nehéz megszerezni, mint akárhol másutt a világon. Kivétel csak régi, valódi szefárd zsidók ivadékaival tesznek, akik generációkon keresztül őrizték meg spanyol anyanyelvüket, akár Szalonikibe, Szófiába, vagy Bucurestibe vetődött el a családjuk. Ezeket a hazatérő szefárd zsidókat, valódi spanyoloknak tekintik az utolsó forradalom óta és minden különösebb formáság nélkül megkapják a spanyol állampolgárságot.

Az teszi Barcelonában kellemesebbé a levegőt, hogy nem gyűlölik az idegeneket. Ugy tekintenek a külföldre, mint egy előkelő idegenre, akivel barátságosan illik bánni, mint tiszteletre méltó vendéggel. Gyűlölik egymást a kétféle németek. A régen megtelepedtek, — vagy tizezer ilyen régi német él Barcelonában, akik most mindannyian horogkeresztűek — és a friss emigránsok, az a mintegy négyezer főnyi németországi árja és zsidó, akiket Hitler zavart el a Harmadik Birodalomból. De a barcelonai öklások nem mutat barátságos arcot az emigráns felé. Nem is spanyolok, katalánok lakják ezt a várost, egymillió ötszáz ezer lakosból, több, mint egymillió katalán, akiknek jórésze félelettel a börtönben, félelettel az emigrációban töltötte el és saját tapasztalatából tudja, hogy mit jelent külföldinek és emigránsnak lenni.

A katalán álmoknak különben egyelőre vége. A nagy forradalom után, négy napig élt az önálló katalán republika Barcelonában, négy napig volt katalán köztársasági elnök *Compania* és harminc évi fegyháza kapott érte. Ma már újra tilos az iskolákban és a bíróságok előtt a katalán nyelv, a főhivatalokban újra spanyol urak ülnek, a katalánok megint a kisebbségi sors kenyerét eszik és szorgalmasan járnak el évről-évre Genfba a kisebbségi kongresszusra.

A Barcelonába került idegen talált néhány üres munkakerületet. Különösen a nyugateurópai anyagi és szellemi javak közvetítése körül, ami után a benszülött barcelonai egyelőre nem nyúl, hiányzik hozzá a nyelvtudása és a rugékonysága. A kontinentális kereskedelmi vállalkozásokon kívül a film és az irodalom ad kenye-

A Vatikán is akcióba lépett az olasz-abesszin konfliktus ügyében

Laval akciója nem vezetett eredményre. Német részről kijelentik, hogy Németország nem akar hasznot húzni az olasz-abesszin konfliktusból

Abesszinia megnyitotta bőrlőneit és a frontra küldte a bőrlőnők összes lakóit

RÓMA, október 17. Az olasz sajtóminisztérium ma tette közzé 21. számú hivatalos jelentését a keletafrikai háború eseményeiről. Eszerint de Bono tábornok Adigrábtól táviratilag jelenti Rómának, hogy csapatsemleket tartott az olasz csapatok és az abesszinéktől átpartolt Guga herceg csapatai fölött. A tábornok bejelenti, hogy Guga herceget az olasz király nevében Tigré tartomány kormányzójává nevezte ki, amit a lakosság nagy lelkesedéssel fogadott.

Az elfoglalt területek megszerzésének munkálatai tovább folynak. Senafe és Adigrát között olyan utakat építettek az olaszok, amelyek lehetővé teszik a teherautók közlekedését is. Az olasz repülők folytatják felderítő utjukat a déli fronton. Az abesszinnek nagy haderőt összpontosítottak Makale környékén. Amikor megjelentek fölöttük az olasz repülők, erős fegyvertűzbe kezdtek, a tüzelésnek azonban nem volt eredménye.

Az északi front többi részén és a déli fronton nem történt jelentősebb esemény.

A Stefani-ügynökség mai jelentésében arról számol be, hogy Dankale környékén, valamint az abessziniai és eritreai határvidék fölött keringő olasz repülőgépek fegyveres abesszin bandákat akadályoztak meg abban, hogy támadásokat és rablásokat kövessenek el.

A római lapok szerint az északi fronton újabb ötezer abesszin harcos partolt át az olasz csapatokhoz. Az átszökött abesszin katonák a legfegyverezték, koncentrációs táborba szállították és innen fogják átosztani őket az ugynevezett síla-hadtestbe.

Hivatalos körökben cáfolják azt a tegnapi elterjedt hírt, mely szerint abesszin csapatok behatoltak volna Eritreába, vagy Olasz-Szomáliába. Az olasz repülők széleskörű tevékenységet fejtenek ki. Több olasz repülőgépet ma átrepült az addis abeba—dzsibuti vasútvonal fölött, annak jelölve, hogy néhány bombával bármikor el tudja vágni a vonalat.

Sejum herceg oroszlanjait kapja ajándékba Mussolini

Addis-Abeba, október 17. Az abesszin kormány elrendelte az összes foglyok szabadon bocsátását. A bőrlőnőkből kiesztett rabokat felfegyverzik és a frontra menesztik. A rabokhoz felhívást intézett a kormány, mely többek között így hangzik: „Mutassátok meg, hogy férfiak vagytok. Tegyétek jóvá bűneiteket és védjétek meg a hazát!”

Az északi fronton tovább folyik az abesszin katonaság összpontosítása. Az abesszin trónörökös hatalmas sereget szervez maga köré. A csapat-összevonás közvetlen célja nem az offenzíva, hanem az olaszok szárnyainak állandó nyugtalanítása. Tegnap nagy szabású katonai parádé volt, melynek során ötvenezer katona vonult el a négus előtt.

Addisabebai jelentés szerint az északi fronton az olasz repülőgépek tegnap Amba-Alageig hatoltak és valóságos bombaesőt zúdítottak az abesszin hadállásokra. A déli fronton is szüntelenül dolgoznak az olasz repülők.

Párizs, október 17. A Havas távirati iroda jelentése szerint az olasz Somáli földről nagyarányú csapatállítások folynak Eritreai irányban. Abessziniai kormánykörökben úgy tudják, hogy eddig már több, mint tizezer katonát vezényeltek északra az olaszok.

A Paris Soir értesülése szerint az olasz csapatok közül csak a benszülött osztagok vonultak be Aksumba, hogy ily módon kimélgjék a papok és a lakosság vallási és nemzeti érzékenységét. Az európai olaszok táborát a városban kívül ütötték fel.

Aksum lakossága, római jelentés szerint, sűrűn látogatja a város mellett felállított repülőteret. „Egy ördögök”-nek nevezik a benszülöttek a repülőgépeket. Az aksumi repülő-bázist Ranza tábornok építette ki.

Berlin, október 17. A Völkischer Beobachter

írását tennie szükségessé. Általános parlamenti választások minimálisan 100 millió lejes megterhelést jelentenek az állami költségvetés számára. Ha ez valamikor nem volt mértékadó szempont, ma feltétlenül megfontolás tárgyává teszik, hogy az adott pénzügyi és közpolitikai viszonyok között opportunus-e

Ezen példányt
keltette ki
No. 224715/929.
Ezerkötvető
és kiadóhiva-
tal: Cluj, Str.
Baron L. Pop
Előfizetési árak:
18. Telefon: 8-77. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre
480, egészévre 1300
Hird: Havonta 2, negyedévre
12, egészévre 24
A lap díjazásában szer-
kesztők az erdélyi és bánági as-
szociáció egyesület politikai napilapja.
Cikküknek utánnyomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg

„Nekik sincs mit enniük”

Vajjon az Universul, a Curentul, a Tara Noastra, a Porunca Vremii és többi apróbb sajtó nem unják meg sohasem azt az ócska grammatikát, hogy a kisebbségek eszik a többségiek elől a hataimát és a kenyereket?

Az egykor jómódu kisebbségi középosztály ma holnap teljesen elszegényedik, de azért Vaida, Goga és többi új apostol szájából továbbra is feltartóztatlanul ömlik a legenda a kövér és jólakott kisebbségekről és a kiéhezett, kizsákmányolt többségekről.

Az abesszin háború a szabadságharcok, a versenyben majdnem annyit ér az, hogy valaki többséginek született, mint az egyéni mértékesség, ennek ellenére szakadatlanul folyik a paraszttömegek minden agitáció ellenére közömbösen nézik azt a színjátékot, amelynek numerus valahicus a neve.

Egy sástei paraszti a sástei gyűlésen, amikor Mihailache a zsidókról beszélt, közbe-
lépett: — Nekik sincs mit enniük!

Az urak csodálkoztak a paraszti közbeszólásán, holott ez a közbeszólás egészen természetes volt. A numerus valahicus semmit sem mond a parasztok számára, csak néhány harcos ifjunak ígérhet sine curat a kisebbségi vadlatoknak.

Ezért az ideáltér aligha fog sikerülni harcászóítani a paraszttömegeket.

A paraszttömegek egészséges reakciójának a kezdetét látjuk a sástei paraszti közbeszólásban, aki minden bódító propagandát gőzön keresztül is látja a mezelen igazságot, hogy nekünk sincs mit enniük.

Kormányválasztási remények és ellenzéki tettek

Az ellenzéki pártok sorsdöntő változásokat hozhatnak a közeljövőre a belpolitikai életben. Ugy hiszik, hogy a Tatarescu-kormány befutását már a kétszázötven meddő küzdelembe, amelyet a gazdasági és pénzügyi kérdések megoldásával folytat és ütött a kormányutódlás órája.

Az események nem látszanak alátámasztani az ellenzék optimizmusát.

A Tatarescu-kormány egyelőre marad. Nem mintha csakugyan maradandó alkotásokra tudna az államügyek intézésében hivatkozni, bár nem lehet elvitatni, hogy Tatarescu egészen kivételes ügyességgel irányította a kormányzás kerekét két nyugtalan-sággal tülkített, gazdasági és pénzügyi akadályokkal teleterhelt esztendőn keresztül.

Kétségtelen, hogy Tatarescu ezalatt kivételes államférfiúi kvalitásokról tett tanúságot és nem véletlen az, hogy a restauráció óta a leghosszabb életű kormány vezetésére mutatott rá.

A liberális kormány azonban csak a napi problémák elintézésében bizonyította be kormányzási rutinját, kitűnő taktikai érzékét. A gazdasági kérdések és különösképpen a külkereskedelmi problémák megoldásánál hiányzott egy átfogó koncepció, nem tudták a válság leromlását megakadályozni és nem lehet egy kormány javára írni, egy olyan kormányra, amely az adók leszállításának programjával vette át a hatalmat, hogy az adók és főleg a fogyasztók széles rétegeit sújtó adók felsorolásával feljavította az állami inkasszó.

A Tatarescu-kormány azonban egyelőre mégis marad, még pedig a következő okokból:

1. Az olasz-abesszin konfliktus által teremtett nemzetközi nyugtalanság könnyen vezetne nemvárt fordulatokhoz, amelyek megkívánják, hogy az ország élén egységes kormány és parlament álljon. Az ország ma nem maradhat parlament nélkül, már pedig a kormány távozása a parlament feloszlatása nélkül nem képzelhető el.

2. A kormányutódlás kérdése a jelek szerint beirafian lap az illetékes körök számára, Tatarescu legalább addig marad helyén, amíg meg nem állapodnak utódja tekintetében.

3. A kormányválasztás új választások ki-belpolitikai viszonyok között opportunus-e

ret az idegeneknek, köztük nem utolsó sorban a magyarnyelvű zsidónak. Barcelona legnagyobb és legszebben kiállított irodalmi lapjának, az Europa-nak, Oliver Brachfeld, a híres pesti zsidó ékszerész család unokája, a főszerkesztője és tulajdonosa. Brachfeld egyformán folyékonyan ír spanyolul és katalánul, Zilahy regényeit fordítja most katalánra és a magyar regények katalán változata rekordpéldányszámmal ért el. Egy pesti asszony, aki a zengetes Schwartz névre hallgat, már hónapok óta él abból, hogy az Igazságot Magyarországnak című könyv spanyol fordítását árulja Barcelonában.

Barcelonában, amelynek lakói évszázadok óta viaskodnak az igazságtalanságai, könnyű piaca van minden idegen igazságtalanságnak is. Ez a város megmaradt még ma is a nemzetközi anarchista tüzfészkeknek. Aki itt lakik meg kell szokja, hogy néha égő villamoskocsik szállnak végig a síneken. Valamelyik végállomáson két elszánt fiatalember — többnyire elbocsátott villamosvasuti alkalmazott — felszáll a kocsira, kiparancsol onnan mindenkire, egy kanna petróleum, egy égő kanóc, bekapcsolják a kocsit és a barcelonai utcáknak csakhamar olyan látványlábán van részük, ami szokatlan volna Párizsban, vagy Londonban, de nem Barcelonában, ahol a hatóságokon kívül senkinek törődik az ilyen eseménnyel.

Aminthogy a bankrablás sem megy különös eseményszámba. A legtöbbször nem egyéni, hanem valamilyen anarchista pártcélra üritik ki valamelyik banknak a kasszáját és az igazi barcelonai százszerűen nem is tud felháborodni rajta. Azon is csak Max Schmeling, a világban boxoló csodálkozott, hogy mihelyt Barcelona földjére lépett, rögtön kiloptak 600 márkát a zsebéből, ugyanigy járt a látogatásban ott időzött marsaillesi rendőrfőnök is, akinek a zsebeit tüneményes gyorsasággal ürítették ki.

Annál többet törődnek a szokásos barcelonai megnyilvánulásokkal a hatóságok. Hónapok óta ostromállapot van, cenzura, katonai patroklok cirkálnak a városban és minden apró-cseprő ügy a hadbíróhoz él kerül. A katonaság mellett a közrendre a guardia civila, a régi privilégiumaikat védő főpapok, arisztokraták és nagyiparosok zsoldos hadsereg vigyáz, amely nyomban ott terem, hogy gyorsan megtorolja, ha bomba robban, vagy bankkassza ürül ki valahol.

A város élete azonban normálisan forog e különös, de már megszokott keretek között is. A borbély barátságos figyelemzetit törzsvendégét, hogy ma ne járjon valamelyik utcában, mert ott alighanem robbanni fog valami. Ennyi az egész, különösebb emócióit nem vált ki senkiből.

Valamivel kisebb talán a tömegnyomor, mint másutt. A nagy textil és konzervipar egyelőre jól prosperál. A klíma teszi, hogy a nyomorgó tömegek nem nélkülöznek annyit mint más metropolisban. Kevesebb ruha kevesebb étel kell a barcelonai klíma mellett. Tele is van a város rongyosruhájú emberekkel. Négy hét óta törvény tiltja a koldulást. Nemcsak az az bünteték meg, aki koldul, hanem az is, aki alamizsnát ad. Azóta az összes koldusok előléptek cipőpuccolónak és sorsjegyárusnak. Az egész városnak fényes a cipője. Akár tetszik, akár nem naponta kétszer-háromszor suvickolják fényesre a járókelők cipőjét a lerázhatatlan cipőpuccolók hadseregei. Azt mondják, hogy a cipőpuccolók üzleti célból tenyészik a galambokat a forgalmas köztutereken. A magasba röppenő fehér galamb gyakran ejt fekete pettyet a fényes cipőre és így hasznos csendes társa a szegény cipőpuccolónak. Egy cipőpuccolás 50 centimes, egy olcsó nemzeti ebéd — tengeri hallal kevert rizskása egy pezeta — a szorgalmas galambok jóvoltából hamar kész a szegény ember ebéde.

A másik boltja a szegény embernek a sorsjegyárulás. Sehol annyiféle sorsjegy nincs, mint Barcelonában. Egy-egy húzás akkora népünneppé, amely felér egy régi fajta bikaviadallal. A barcelonai hidalgó, ha pénze nincs is pillanatnyilag, a cipője fényes és mindegyik zsebe tele van sorsjeggyel, a ma bizonytalansága helyett, a holnap gazdag reménységével.

Igy él Barcelona 1935-ben.

(—•—)

A négy abessziniai hadjárat

Nem lesz érdektelen visszpillantást vetni arra a négy hadjáratra, amelyeket különböző hatalmak a legutóbbi 70 éven belül Abesszinia ellen indítottak.

Az első hadjáratot Etiópia ellen Anglia vezette 1868-ban és ez a vállalkozás különböző ellenállással nem találkozván, győzelemmel végződött; a második, amelyet az egyiptomiak indítottak 1874-76-ban, abesszin győzelemmel végződött; a harmadikat Olaszország indította 1844-ben s ez a vállalkozás végeredményben Olaszországra nem hozott sikert és végül a negyedik, amelyet szintén Olaszország indított 1894-ben, az csapatok nagy vereségével zárult le 1896-ban. A most dúló háború tehát 70 év leforgása alatt az ötödik, Afrikának a forró földjén.

Az angol expedíció

A múlt század 60-as éveiben Abessziniát Theodoros négy kormányozta és mint ma Hailé Szélasszié-nak, úgy neki is elismerie erkölcsi fennhatóságát az egész ország, végeredményében azonban a nagy feudális urak tökéletes függetlenséget élveztek. Theodoros, hogy bebizonyítsa az egész világ előtt nagy hatalmát és tekintélyét emelje, meghívta magához Anglia királynőjét, Viktória azonban nem mutatott túlnagy kedvet és hajlandóságot arra, hogy egy abessziniai utazásra vállalkozzon. E tény a négy sértésnek vette és hogy ezt a sértést megtorolja, bilincsbe verete Anglia konzulát és börtönbe záratta az országa területén élő összes angol állampolgárokat. Nagy-Britannia királynője egy 16 ezer főből álló büntetőexpedíciót küldött Etiópiába. A fejedelmek egyike, Tigré király, akit túlzott ambíciók fűtöttek és aki már régóta pályázott arra, hogy a saját fejére tehesse a császári koronát, szövetkezett az angolokkal, akik — éppúgy mint most az olaszok — függetlenséget ígértek Tigré országának. A brit csapatok megindultak az akkori főváros, Magdaia felé — Addis Abeba még nem létezett akkor — és ezt a kalandos vállalkozást egy ismeretlen ország szívébe lényegesen elősegítette Tigré királyának közreműködése. Ez utóbbi a győztes angol csapatokkal vonult be Magdaiaiba, ahol tüzzel-vassal kipusztított mindent, így elégitve ki személyes basszuját. Theodoros a kinzásoktól félve, felbőltötte magát. Az angolok mindössze 2 halottat és 20-22 sebesültet vesztettek. Tigré király, most már egész Abesszinia király, a Johannes nevet vette fel, de legszívesebben használta az angolosan hangzó John nevet, hogy ezáltal is kimutassa protektorai iránti háláját.

Az egyiptomi hadjárat

1874 végén Muzinger pasa, svájci tábornok, aki az egyiptomi kormány szolgálatába lépett, az összes egyiptomi provinciák főkommandósjává nevezetett ki. Ő hosszas rábeszélés után rávette az uralkodót, hogy hódító hadjáratot indítson Abesszinia ellen. Egy kicsiny, háromezer főből álló sereg vállalkozott a kalandra és behatolt az ország belsejébe. Egy éjjel mintegy tízezer abesszin sereg Johannes négy személyes vezénylete alatt megrohanta őket, lemészárolva az egyiptomi sereget az utolsó szál emberig. A katasztrófa hírére március 7-én az egyiptomiak 25.000 főnyi jól felszerelt sereget küldtek Abessziniába. Kimerüve érkeztek meg Gorra falai alá és megütköztek Johannes 100.000 emberével. Eddig még ki nem derített okból az egyiptomi gyalogság körében pánik tört ki, amely azután magával ragadta a lovasságot is és bekövetkezett a rettenetes összomlás, amelynek során az abesszin harcok nyugodtan lemészárolták az egész egyiptom hadsereget, mely már képtelen volt minden védekezésre.

Az első olasz vállalkozás

Ez időben még mindig Johannes, az angolok protezsztálta uralkodott. Az olaszok, akik ekkor már urai voltak Assab kikötőjének, Massaua felé tekintettek. Az incidensek napirenden voltak és végül is Itália expedíció szervezésére szánta rá magát. Megszerezte egy elégedetlen főúrnak, Ras Menelik-nek támogatását, aki ugyanolyan szerepre vállalkozott, mint annak idején Johannes Theodoros ellen. Az olasz hadsereg Abesszinia területére nyomult be, azonban egy éjjel egy ötvenzere abesszin hadsereg megrohanta az alvó olaszokat s részben törökkel gyilkolták le őket, részben megfojtották.

A második olasz hadjárat

Kevésbé az ütközet után zavargások törttek ki Abessziniában és a négy esett trónja védelmében. Az olaszok felhasználva ezt az alkalmat, Ras Meneliket segítették trónra. Meneliknek azonban, mihelyt trónra került, nem volt más gondja, minthogy mindenkép-

pen biztosítsa Abesszinia függetlenségét, ha másképp nem, még háború árán is, olasz báránya és szövetségese ellen. Amikor Menelik Olaszország segítségével trónra került és 1889 május 2-án megkötötte az olaszokkal a nevezetes ucciali szerződést, e szerződés szövege két nyelven készült el: olasz és amhara nyelven. Az olasz szövegében a szerződés 17-ik pontja így szólt:

„Öfelsége a Királyok Királya az olasz királyi kormány közvetítését fogja igénybe venni minden külfországgal vagy hatalommal való ügyének elintézésében”.

Menelik csak azt várta, hogy hatalma konszolidálódjék és ekkor Olaszország megkezdése nélkül Salamon király trónja birtokosának nevezte ki magát. Róma az ucciali szerződés 17-ik pontára hivatkozva, tiltakozott, de Menelik kijelentette, hogy ő azt távolról sem sértette meg, mert e 17-ik pont amhara nyelven úgy szól, hogy: „a Királyok Királya felhasználhatja Olaszország közvetítését”. A hatni-hetni ige pedig választási szabadságot, nem pedig imperatív kötelezettséget jelent. Az olasz kifogásokra Menelik azzal védekezett, hogy a tolmács tévedett. Erre Olaszország megüzent a háborút Meneliknek, aki határozottan kijelentette, hogy Abesszinia nem tűri és nem foja sohasem

tűrni sem Itália, sem bármely más európai hatalom protektorátusát.

Olaszország 20.000 főnyi kitünően felszerelt hadsereget küldött Abessziniába, egy rendkívül nagyértékű hadvezér, Barateri tábornok vezetésével. A négy tekintélyes hadsereget állított az olaszokkal szemben Ras Makonen parancsnoksága alatt. Barateri tábornok igen elővigyázatosan haladt előre, tartózkodva minden kalandtól, de Rómának szüksége volt a gyors és fényes sikerre. A tábornok erélyes hangu parancsot kapott Rómából: „Még az esős időszak beállta előtt olasz lobogónak kell lengenie Adua falain”. Barateri kénytelen volt meghajolni a parancs előtt és megindult Adua ellen, egy térkép vezéres tervedése azonban összejárt, szott ellene. A térképen nem volt jelezve egy hosszú szakadék, valóságos halálvölgy. Menelik csapatai itt várakoztak, jól tudva, hogy e ponton az ágyuknak nincs többé semmi haszna és hogy itt csodótt mond minden sztratégia. Borzalmas vérengzés következett, amelynek során nem maradt sem sebesült, sem hadifogoly, csupán halott. Az abesszinok az egész olasz hadsereget utolsó emberig lemészárolták, csak Barateri tábornokot hagyták életben, akit Olaszország való hazatérte után a haditörvényszék felmentett. Kevésbé azután meghalt. A négy évnyitellenek jelentette ki teljes egészében az ucciali szerződést.

Az abesszinok mindmáig úgy őrzik meg az aduai csata emlékét, mint történelmi fényes haditényét.

**UJ TECHNIKÁVAL a ruhafestés, vegytisztítás
CZINK-nél nem drágább, csak jobb mint bárhol**

Jubilál a cluji zsidó iparos- egyesület

Ujabb tervek az egyet fejlesztésére. Kibővítik az agmenházat

Cluj, október 17. A Poale Cedek cluji zsidó iparosegylet ezidén üli meg fennállásának huszadik évfordulóját. Az egyesület két évtizedes fennállása óta nem egyszer bizonyította be, hogy a város zsidó közéletének hasznos és fontos tényezője. Mindenekelőtt sikerült megszerveznie az iparban produktív zsidó erőket olyképpen, hogy a rossz konjunktúra idejében is a tagok nem voltak magukra hagyatva. A szervezkedésben rejő erők kifejlődtek ebben a jótékony közületben, amely erőben és egymáshoz való bizalomban évről-évre gyarapodott.

A Poale Cedek tudvalevőleg a város egyik legjobb imaházát tartja fenn, megfelelő templomi apparátussal. A templom telkén agmenházat létesített, amelyben jelenleg tizenhat beklakó és kilenc ellátott töti öreg napjait nyugalomban és emberileg megfelelő körülmények között. Az egyesület továbbá egy „Gömlat Cheszed” pénztár fölött rendelkezik, amely az egyesület szegény tagjainak kisebb, kamatmentes kölcsönt folyósít, betegség esetén ellátja orvossal, gyógyszerrel és szerényebb segélyekkel. Az egyesületi tevékenységnek ezt az ágát a jubiláris év alkalmából ki akarják építeni olyképpen, hogy a bajba jutott tagok minden hosszabb adminisztrációs eljárás mellőzésével kapjanak gyors kölcsönt, nehogy teljesen tönkre menjenek. További cél még az is, hogy fiatal iparosok önállósítását segítsék elő.

Az agmenház épületére emeletet akarnak felhuzni, közös étkezővel, társalgóval és higiénikus berendezésekkel. Mindehhez és

egyéb tervekhez szükség lesz az alapszabályok módosítására, amit a napokban fogna elkészíteni és felterjeszteni illetékes helyre. A jubiláris esztendő új tagok szerzésére fel akarják használni. Elhatározták, hogy a év novemberében és decemberében átlagban 200 lejes felvételi díjjal fel fognak venni éves korig az egyesületbe minden arra érdemes zsidó iparost.

A Poale Cedek huszéves és az imaház tizenötéves fennállásának emlékére a 27-én, vasárnap este a Mátyás étteremben Chevra-lakomát fog rendezni. Ezt az összejöveteit a veze-őség ki akarja használni arra, hogy a fehér asztalnál megbeszéljék az egyet fejlesztését érintő további lépéseket.

— Összehívták a lengyel parlamentet, Varasóból jelentik: A lengyel parlamentet október 21-re rendkívüli ülészsakra hívták össze.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

W. A. Carei. Josef Schmidt cluji hangverseny elmarad. Oradean azonban még e hó folyamán énekelni fog. Irhat a Hotel Palace-ba

Gancz Ábrahámné
köser szakácskönyve ismét kapható
az Uj Kelet könyvosztályánál

Ara 180 lej

A nemzet- incidense

Cluj, október 17. Szerint Lazar Illés úgy azonban intézettek. A nemzeti fűjének letartozást váltott vezetőiben. A kormány, a ügyminiszteriyhatóságok tulajdonképpeni incidensekért tási hatóság előterjesztés és az előzet lapította a történetek a fogozati vezegesség tenne. Ennek elgheti képviset azonnal zött hajtott kezén történet küdt, lehuzt fogházába ctevtőt. Letartmidón a pésan letartozhelyezését kszék.

A Román véletlenül ymadás magárenyület összgheti tudgyanis minhatók a köv

1. Az oállítottak megavart és a szig holott ez lett volna varásán d 2. A re utasításá lött. 3. A g sebesített folytán n Illés öst

Sigheten ról, hogy a dékkal tört felbujtók és te felderíte

Politikai és háttere á vid időn be Lazar Illés 1933 nyarán madták me ról acélrudeti parasztyekezettel os támadá nappal Laz vallomása A liberá rra az au polnic Mon ghetre. Ugy fél idején tes letartoz sok utánig den eddig Nouá — é jelent.

Maniu a var Illéshez „Fájda háborít let. Kére

Szabadlábba helyezték Lázár Illést

A nemzeti parasztpárti körökben változatlanul nagy az izgalom a sighet-i incidensek miatt. Csak szerencsés véletlen folytán menekült meg Lázár Illés a sighet-i sortűzből

Cluj, október 17. Sighet-i távirati jelentés szerint az ottani ügyészség elrendelte Lázár Illés dr. szabadlábba helyezését. Az ügy azonban ezzel távolról sem látszik elintéztetnek. A Dimineata jelentése szerint a nemzeti parasztpárt maramuresi vezetőjének letartóztatása hihetetlen nyugtalan- ságot váltott ki a párt összes erdélyi szervezeteiben. Lázár Illés letartóztatását a kormány, helyesebben Pop Valér dr. igazságügyminiszter rendelte el, mielőtt a helyhatóságok kivizsgálhatták volna, hogy a tulajdonképpen kit terhel a felelősség az incidensekért. A sighet-i igazságszolgáltatási hatóságok semmiesetre sem tettek előterjesztést Lázár Illés letartóztatására és az előzetes vizsgálat általában nem állapította meg, hogy oly súlyos események történtek volna, amelyek egy politikai párt tagozati vezetőjének letartóztatását szükségessé tennék.

Ennek ellenére is elrendelték a volt sighet-i képviselő letartóztatását. A rendelet azonnal és szokatlan körülmények között hajtották végre. Lázár Illést, aki a kezén történt sérülése miatt betegen fektették le, lezuhatták ágyáról és az ügyészség fogházába cipelték, mint egy utolsó gonosz tevőt. Letartóztatása ugyanakkor történt, midőn a pénteki incidensekkel kapcsolatosan letartóztatott parasztlakos szabadlábba helyezését hirdette ki a sighet-i törvény- szék.

Hogy sebesült meg Lázár Illés?

A Románia Nouă szerint nem egyszerű véletlenről van szó. Lázár Illés elleni támadás magán viseli egy előre kiagyalt merénylet összes ismertető jeleit. A lap sighet-i tudósítójának jelentése szerint ugyanis minden kétségen kívül megállapíthatók a következők:

1. Az a néhány vándista, akiket oda- állítottak a nemzeti parasztpárti gyűlés megzavarására, a politikai hatóságok és a szigorú védelme alatt dolgoztak, holott ezeknek a rendfenntartásán kellett volna örködni és nem annak megzavarásán dolgozni.

2. A rendőrség Baciu ügyész egyenes utasítására előzetes felszólítás nélkül lött.

3. A golyó, amely Lázár Illést kezén sebesítette meg, csak külső véletlen folytán nem volt halálos, mert Lázár Illés ösztönösen szíve elé emelte kezét.

Sigheten mindenki meg van győződve arról, hogy a támadás előre megfontolt szándékkal történt, tehát kell, hogy legyenek felbujtók és értelmi szerzők, akiknek kité- felderítendő.

A harmadik támadás

Politikai körökben az ügy körülményei és háttere állandó vita tárgyát képezi. Rövid időn belül ez a harmadik eset, midőn Lázár Illés ellen merénylet következett el. 1933 nyarán a főváros kelletlen közepén támadták meg, amelynek egyik tagja hátulról acélruddal fejbütykötött. Az akkori nemzeti parasztpárti kormány nem tulságos ügyekezettel próbálta kideríteni a titokzatos támadás körülményeit, amely néhány nappal Lázár Illésnek a Skoda perben tett vallomása után következett be.

A liberális választások alatt rálöttek arra az autóra, amelyben Lázár Illés Capolnic Monosturról visszatérőben volt Sighetre. Ugyanakkor Lazart letartóztatták, fél idején faluról-falura kísérték és előzetes letartóztatásban tartották a választások utánig. A mostani eset azonban minden eddigit felülmul — írja a Románia Nouă — és egész egyszerűen provokálást jelent.

Maniu részvételtávirata Lázár Illéshez

Maniu a következő táviratot intézte Lázár Illéshez:

Pájdalommal tölt el és mélyen felháborít az ön ellen elkövetett merénylet. Kérem, fogadja szimpátiám és rész-

vétem kifejezését és legjobb kívánságaimat gyors felgyógyulásához. Testvéri kézzorítással Maniu Gyula.

Gavril Ossian baia marei, Aurel Socol, Ionel Pop és Ionel Palade cluj, Aurel Raicu aradi, dr. Emil Chetian turdai, valamint Pavel Pavel bucuresti ügyvédek közölték a nemzeti parasztpárt vezetőségével, hogy készek elvállalni Lázár Illés védelmét, más részről pedig magánvádat emelni támadói ellen, amennyiben az ügyészség nem rendelné el hivatalból a vizsgálatot.

A Dimineata szerint a kormány eljárása a Lázár Illés ügyében erőteljes tiltakozást váltott ki és alkalmas arra, hogy hatalmas feszültséget teremtsen a belpolitikai életben. Az erdélyi nemzeti parasztpárti sajtó máris példátlanul éles hangon támadja a kormányt és az igazságügyminisztert, akit személyében tettek felelőssé Lázár Illés letartóztatásáért. Ezek a lapok nem szerkesztők véleményét mutatják kifejezésre, hanem a nemzeti parasztpárti vezetők tényleges lelki állapotát tükrözik vissza. A kormány eljárását jogi szempontból szörnyűségnek minősítik.

Közeledik a cselekvés órája!

— fenyegetőzik a francia jobboldali vezér, aki bejelenti, hogy ebben a hónapban súlyos események történnek

Párizs, október 17. A „Tűzkeresztesek“ tegnap a Vagram tereben nagyarányu ülést rendeztek, amelyen 10 ezer személy vett részt. De la Rocque ezredes, a párt elnöke élesen kikelt a baloldali pár-

tok ellen és támadta a kormány szovjetbarát politikáját.

De la Rocque bejelentette, hogy közeledik a cselekvés órája és még ebben a hónapban súlyos események fognak történni.

Bizonytalan időre elhalasztották a Lindbergh-bébi gyilkosának kivégzését

Ujrafelvételi kérelmet nyújt be Hauptmann Brunó ügyvédje

Trenton, október 17. A fellebbviteli bíróság helyt adott a halálraítélt Hauptmann ügyvédje részéről beérkezett beadványnak és ennek értelmében a Lindbergh-bébi meggyilkolásával vádolt gangszter

kivégzését bizonytalan időre elhalasztotta. Az ügyvédnek most harminc napon belül újrafelvételi kérelmet kell benyújtani a newyorki legfelsőbb szövetségi bírósághoz.

Hogyan lesz huszmillióból kétmillió és hétszáz ezer lejből hetvenezer lej?

Nem mindennapi ügyvédi honorárium per az oradeai tábla előtt

Oradea, október 17. (Az Uj Kelet tud.) Rendkívül érdekes honorárium perben hirdett ítéletet az oradeai tábla. Az ügy felpere- se dr. Oanea Laurentiu bistrítai ügyvéd liberális szenátor volt, aki 700 ezer lejes összeg miatt indított keresetet az állam ellen.

Tizenkét évvel ezelőtt, 1924-ben történt, hogy dr. Oanea Laurentiu ügyvéd, aki ez időben Oradean lakott, feljelentést tett az Alluminium Rt. bihori cég ellen a pénzügygaz- gatóságon. A feljelentés értelmében az Allu-

minium Rt. egy bevásárlás kapcsán eltitkol- ta az eredeti vételi összeget és ezzel hatalmas összeggel megkárosította az államot.

A meginduló vizsgálat nagy feltűnést kel- tett, mert az Alluminium Rt. bányavállalat előkelő külföldi pénzesportok üzlete volt és résztint a Bodencreditanstalt, részint pedig az österreichische Erz-Bergbau A. G. érdekeltsé- gébe tartozott.

A pénzügyi közegek kiszálltak a cég köny- velőségébe és megállapították, hogy valóban

adóeltitkolás esete forog fenn és az Allumi- nium Rt. súlyos összegekkel megkárosította az államot.

Kiszámították az eltitkolt összeget s aztán a bányatársaságot összesen huszmillió lejes bírsággal sújtották.

A cég nem nyugodott bele a hatalmas ösz- szegű büntetésbe és miután a bírságot a pénz- ügyminisztérium is jóváhagyta, a törvény- székhez fellebbezte azt meg. Ezzel aztán meg- indult a nagy per.

Hogyan lesz huszmillióból két- millió

Ebben az időben dr. Oanea Laurentiu már mint hivatalos állami megbízott intézte az ügyeket és ő tárgyalta le a pert az összes fórumokon. Az oradeai törvényszék és a tábla jóváhagyta a huszmillió bírság összegét és elutasították a cég felfolyamodásait, de az ügy végső fokozaton a semmitőszék elé került, ahol a pénzbüntetést tízmillió lejre csökkent- tették. Még ez is elég tekintélyes összeg, de rejtélyes módon a 10 millióból, mire a vég- rehajtási utasítás Oradeára érkezett 2 mil- lió lejt. Hogy milyen uton és módon, az mondja el dr. Oanea Laurentiu, aki 1929-ben elmaradt és meg nem fizetett honoráriumá- ra fejében 700 ezer lejes keresetet indított az oradeai törvényszéken az állam, illetve a pénzügyminisztérium ellen. Ez a második per hét évig húzódott és most jutott el csak a táblai ítéletig.

Milyen költségei vannak egy ügyvédnek

Mint az Oanea dr. alapkeresetéből kiderül, az ügyvéd a 700 ezer lejből „tisztán költsé- geit és szerény honoráriumát kéri.“ Ő közel öt éven át vezette az Alluminium Rt. elleni pert, hatalmas haszonhoz juttatta az államot és nem tehet arról, hogy a semmitőszék ál- tal megítélt 10 millió lejes jogerős bírságot „politikai uton“ kétmillió lejre csökkentették le s így a megbírságot cégtől is kétmillió lejt inkasszálték 10 millió lejt helyett.

A törvény értelmében, neki mint feljelen- tőnek nagy összeg részesezés jár és azáltal, hogy a bírság összegét jogtalanul és indokolatlanul leszállították, őt jelentékeny káro- sódás érte.

Ezután Oanea dr. felsorolja költség szá- mláját s ebből kiderül, hogy a bistrítai ügy- véd nem tartozik olcsó jogászok közé. Ilyen tételek szerepelnek: Törvényszéki tárgyalás 40 ezer lej; Bucuresti utazás 20 ezer lej; Tárgyalás a semmitőszéken 80 ezer lej; Költségek 17 ezer lej.

Magától értetődik, hogy ilyen összegek mellett a költségsszámla hamarosan elérte a 700 ezer lejt.

Hétszáz ezer lej helyett hetven- ezer lej

A rendkívül érdekes honoráriumpereket az oradeai törvényszék több, mint tíz tárgyalá- son foglalkoztatta s végül is szakértői véle- mények és bizonyítások után hetvenezer lejt ítélték meg hétszáz ezer lejt helyett.

A törvényszék határozatát ugy Oanea dr. mint az állam ügyvédje megfellebbezték s így másodfokon a tábla elé került az ügy, ahol több tárgyalás után tegnap hirdették ki a döntést. A tábla ugy az alperes, mint a fel- peres fellebbezését elutasította és teljes egészében jóváhagyta a törvényszéki határozat- ot. Végsőfokon a Semmitőszék dönt az ügy- ben.

— Október 29-én hirdetnek ítélet az el- bocsátott tanítónőnek a marghitai hitközség elleni perében. Oradeáról jelentik: Régóta húzódo pert tárgyalt tegnap délelőtt a tör- vényszéken. Az ügyben szereplő felek a marghitai hitközség és Goldmann Jozefa, a hitközség elemi iskolájának egykori tanít- nóje. Goldmann Jozefa hosszú időn át tani- tott a marghitai hitközségi iskolában s am- kor a felekezeti tanítókról szóló törvény meg- jelent, továbbra is állásban maradt. Idő- zében kapott egy irást a hitközségtől, melyet az elnök írt alá s ebben az okiratban bizto- sították teljes jogait. Később a tanítónő ki- lépett állásából és 300 ezer lejes keresetet indított a hitközség ellen elmaradt fizetés és szabadságidő fejében. A per jogilag rend- kívül bonyolult volt és ezért a hitközség dr. Zigre Miklós volt államtitkár, az ügyvédi kamara dékánját bizta meg a jogi képvisel- tet. A tárgyalások folyamán dr. Zigre hangoz- tatta, hogy a tanítónő és a hitközség viszo- nyát a munkatörvény alapján kell nézni s így a tanítónő mint alkalmazott s a hitköz- ség pedig mint munkaadó tekintendők. Dr. Sangeorgeanu, Goldmann Jozefa ügyvédje viszont azt állította, hogy a felekezeti tani- tók helyzetét világosan szabályozza a tör- vény és a keresetet is így kell elbírálni. A tegnapi tárgyaláson Zigre Miklós dr azt vi- tatta, hogy Goldmann Jozefa keresetét későn nyújtotta be és így a törvényszék nem is foglalkozhat az ügygel. Hosszas jogi vita után az ügyet 29-re halasztották, amikor valószínűleg ítéletet is hoznak.

Megjelent!

Megjelent!

SCHON DEZSÓ:

ISTENKERESŐK A KÁRPÁTOK ALATT

c. chaszid regénye.

Az első, magyarul megjelent regény, amely egy falak közé zárt világ ösz- szes részleteit történelmi hűséggel tárja fel és páratlanul gazdag adathal- mazzal deríti fel a chaszidizmus keletkezésének rugóit, terjedésének csodá- ját és létezésének értelmét. A hatalmas 450 oldalas mű ára 140 lej. Megren- delhető az UJ KELET KÖNYVOSZTALYANAL a pénz előzetes beklüldése vagy utánvévő mellett.

SPORT

Üzenet a világ Makkabistáihoz!

LONDON, október 17. A brünni Makkabi világkongresszus által megválasztott exekutívó a világ makkabistáihoz — a Zsidó Távirati Iroda útján — a következő üzenetet küldte:

A 8. Makkabi világkongresszus bennünket megválasztott a Makkabi Világszervezet végrehajtóbizottságába. Ebben az órában, amely a Makkabi mozgalom jövőjére nézve döntő jelentőségű, ünnepélyesen ígérjük nektek, hogy nagy szervezeti munkálatait ami tradíciók szellemében akarjuk végrehajtani, amely mozgalmunkat fennállása óta egyre nagyobbra fejlesztette.

Mindazokat a kívánságokat és elhatározásokat, amelyeket ti delegátusaitok útján a 8. Makkabi világkongresszushoz eljuttattatok, emberi lehetőségeink és a megbízás szelleme és szavai értelmében végre fogjuk hajtani. Főhiány mindnyájatokat a közreműködésre és támogatásra, mert csak ennek birtokában sikerülhet a mi munkánk.

Főadatunk nagy, vajha erőnkünkkel telne a problémák megoldására!

Chazak Weematz!

Selig Brodetsky (elnök), K. F. Jakabovitz (főtitkár), Erich Gumpert, A. Natanel.

Vasárnap már bajnoki mérkőzést játszik a Haggibbor futbalcsapata

Cluj, október 17. (Az Uj Kelet tud.) A Haggibbor újból megalakult és újjászervezett futballszakosztálya, miután elnyerte a hivatalos elismertetését, minden energiáját a csapat újjászervezésére fordította. Komoly gondot okozott az új vezetőségnek azonban a szakosztály felszerelésének kérdése, amely jelentős anyagi áldozatot igényelt. Mindezek a problémák azonban a vezetőség tagjainak odaadó munkássága és lelkes áldozatkészségéből nagyrészt elintézték nyertek. Közben a szakosztály valamennyi játékostagját leigazolták, úgyhogy az újjalakult Haggibbor futbalcsapata vasárnap már bajnoki mérkőzést játszhat. De nemcsak az első csapat áll vasárnap starthoz, hanem ugyancsak a bajnokság során szerepelt jut az ifjúsági gárda is, amely a Reuniunea ifjúsági csapatával mér össze erejét. Az első csapat az UEC-vel mérkőzik.

A részletes programot holnapi számunkban közöljük.

Újabb kajsza a Labdarugószövetség ellen

Bucuresti, október 17. A Labdarugószövetség ellen az ellenzék újabb hajszát indított. Az ellenzéki akciók mindenkori vezére Eladescu ügyvéd, a Venus elnöke, ezúttal is súlyos szabálytalanságokkal vádolta meg a szövetség vezetőit. A kisebbségellenességéről híres Venus elnöke a legfőbb sportszövetséghez fordult rágalmával, amely tegnap esti ülésén foglalkozott Eladescu beadványával és bizottságot küldött ki az ügy kivizsgálására. A bizottság ma ül össze a szövetség székházában és a jövő kedden terjeszti be jelentését a legfőbb sportszövetség vezetősége elé. Az akcióval kapcsolatosan a sovinszta sajtóorgánunk ismét hevesen támadja a Labdarugószövetség vezetőségét és követeli elmozdítását. Általános vélemény szerint az akciónak ezúttal sem lesz eredménye.

Amerikában december 10-én döntenek az olimpiáson való részvétel ügyében

Newyork, október 17. December 10-én Newyorkban tartja kongresszusát az amerikai atlétikai szövetség (Amateur Athletic Union). A kongresszus napirendjének legfontosabb pontja a berlini olimpiász kérdése. Ismeretes, hogy az utóbbi időkben kiújult nemzetközi zsidóüldözések miatt Amerikában is nagy az ellenszenv a berlini olimpiászal szemben és általános a vélemény, hogy Amerika a berlini olimpiáson a fenti okok miatt nem vehet részt.

A kongresszusra való előkészületek során az egyes államok sorra tartják évi közgyűléseiket, amelyeken a kongresszusra kiküldendő delegátusokat megválasztják, egyben határozott utasítást adnak a kongresszuson való állásfoglalást illetően.

New-Jersey államban az évi közgyűlés 19:11 arányban a berlini olimpiász ellen szavazott és ilyenirányú utasítást adott a kongresszuson résztvevő hat delegátusnak. Hasonló értelmű határozatot hozott Baltimore állam atlétikai szövetsége is, utasítva delegátusait, hogy a legkategorikusabban foglalja-

nak állást USA-nak a berlini olimpiáson való részvétele ellen.

Az Amateur Athletic Union decemberi kongresszusát nemcsak sportkörökben, de komoly társadalmi körökben is érdekfűdéssel várják, mert ha Amerika nem vesz részt a berlini olimpiáson, egyrészt ezt más országok is követni fogják, másrészt viszont a berlini olimpiász Amerika nélkül rendkívül sokat veszít jelentőségéből, sőt annak értéke a minimumon aló'ra csökken.

Ismét nevet kell változtasson a Romania. Pár nap előtt a cluj-i Romania névváltoztatás-
val kapcsolatosan megírtuk, hogy értesülé-

sünk szerint a szövetség nem fogja tudomásul venni a Romania rendkívüli közgyűlésének azon határozatát, mely szerint az egyesület a jövőben a Dacia-Romania nevet fogja viselni. A Biroul Federal egyik utóbbi ülésén a Romaniát új névváltoztatásra kötelezte, amelyben a Romania név nem fordul elő.

A magyar labdarugóbjajokságban vasárnap a következő mérkőzéseket játsszák: Kispest—III. kerület, Hungaria—Bocskai, Soroksár—Budafok, Szeged—Ujpest, Phöbus—Budai 11, Attila—Ferencváros, Törökvs—SBTC. Egyébként a Ferencváros tegnap bajnoki mérkőzésen 5:2(2:1) arányban győzött a Soroksár ellen.

KÖZGAZDASÁG

A román kormány hét államból teljesen betiltotta a behozatalt

Bucuresti jelentések szerint a kormány külkereskedelmi téren igen nagy horderejű lépések megtételére készült. Miután megállapítást nyert a legújabb statisztikai adatokból, hogy több állammal szemben külkereskedelmi mérlegünk deficitese, a kormány ezekből az országokból a behozatalt teljesen betiltotta. A legfelsőbb kontingentálási bizottság és a külkereskedelmi igazgatóság mellett működő szekciók utasítást kaptak, hogy több országra egyáltalában ne adjanak ki behozatalt engedélyeket. Ezek az országok, melyekből képpen a romániai importot teljesen beszüntették, a következők: Anglia, Franciaország, Dánia, Egyiptom, Lengyelország, Hollandia és Belgium.

Elhatározta egyben a kormány, hogy amennyiben a jövőben megállapítást nyer, hogy valamely országgal szemben külkereskedelmi mérlegünk passzívra válik, az illető országból a behozatalt azonnal betiltják.

Mint hogy egy idő óta Olaszországból alig importálhatunk, viszont Csehszlovákiával és Egyesült Államokkal szemben külkereskedelmi mérlegünk aktivitása megszüntetésében van, ez államokkal szemben is rövidesen sor kerül a behozatalt teljes betiltására.

Kompenzációs és kontingentálási szakosztályt állít fel a cluj-i kereskedelmi és iparkamara

Cluj, október 17. (Az Uj Kelet tud.) A cluj-i kereskedelmi és iparkamara nagy horderejű elhatározásáról számolhatunk be. A kamara interimár vezetősége ugyan is egy kontingentálási és kompenzációs szakosztálynak a kamara égíse alatt való megszervezését mondogta ki, mely törekvésének megoldása érdekében a kamara két titkára jelenleg Bucurestiben tartózkodik.

A terv szerint az új szakosztály a cluj-i kamarához tartozó megyékre terjeszti ki működését. Ezen megyékből összeállítják azon exportcikkek jegyzékét, amelyek kivitelét kompenzációs behozatalt ellenében a kormány legutóbb engedélyezte. A kamara emellett arra is vállalkozik, hogy az exportörököt az importörökkel összehozza, sőt számukra a vonatkozó engedélyeket az illetékes hivataloknál megszerzi.

A bíróságok sorozatosan megsemmisítik a vámkiadási ügyekben felvett jegyzőkönyveket

Cluj, október 17. (Az Uj Kelet tud.) Az egész ország területén számtalan vámkiadási jegyzőkönyvet vettek fel az utóbbi évek folyamán, amelyek nagyrésze fellebbezés folytán a bírói fórumok előtt fekszik. Meg lehet állapítanunk, hogy ezek a jegyzőkönyvek nagyrésztben az előirt törvényes formások betartása nélkül vettek fel, melynek következtében a bíróságok nem is fogadják el azokat. Így a legtöbb esetben a vámkiadási ügyekben felvett jegyzőkönyveket amiatt semmisítik meg a bírói fórumok, hogy úgy az előzetes

nyomozásnál, mint az előkészítő iratok és deklarációk felvételénél nem vettek részt az illetékes ügyészségi közegek.

A pénzügyminisztérium erre való tekintettel körendeletben hívta fel a vámhivatalok figyelmét arra, hogy a vámtörvény ide vonatkozó előírásait és utasításait a vizsgálatok lefolytatásánál szigorúan tartásuk szem előtt, mivel mindazon esetekben, amikor a kihágási jegyzőkönyveket ilyen hiányok miatt megsemmisítik, a vámfőnököket személyükben teszi felelőssé.

Három és félmilliárd lej értékben végeztek az elmúlt évben köz munkákat

A belügyminisztérium felszólította az összes prefektusokat és primárokat, terjessék elő november 5-ig a liberális kormány kétévi működése alatt (1933 november 1—1935 november 1.) végzett összes munkálataik eredményét. A beküldött jelentések alapján, Inculet belügyminiszter a válaszfelirati vita során részletes beszámolót fog tartani a parlament előtt.

Egyébként az elmúlt évi köz munkákat a következőkben lehet összegezni: az országban 3 és félmilliárd lej értékben végeztek köz munkákat, 536 új templomot építettek, 1117 új iskolát állítottak fel, 3255 iskolát javítottak ki, 43 új kórházat építettek és 67 építettek újja, 387 új primáriát építet-

tek, 1006-ot javítottak ki, 1828 kilométernyi utat építettek, 14454 km. hosszúságban javítottak, stb. Mindezeket a munkálatakat a helyi költségvetésekből valósi-tották meg, amelyek jövedelme 9 milliárdot tett ki. Ebből 30 százalékot fordítottak személyi, 70 százalékot dologi kiadásokra.

ARLEJTÉSEK. Október 22-én a reghini városházán árlejtést tartanak a város tulajdonát képező Calea Traian 41—43 számú parasztorlésü malom bérbeadása céljából. — Október 29-én a timisoarai helyörség parancsnokságnál árlejtés útján adják bérbe a katonai kincstár tulajdonát képező legelőket. — Október 25-én a cluj-i városházán árlejtés útján adják bérbe a Piața Mihai Vitteazul 14 szám alatti városi tulajdonban lévő üzlethelyiséget. — Ugyanott október 29-én 3 évi időtartamra bérbeadják a Piața Unirii 1 szám alatti üzlethelyiséget. — Október 19-

én a mediasi városházán árlejtést tartanak uccakövezési munkálatok vállalatba adása céljából. — Előirányzat 12 millió 788 ezer lej.

A fágárasmegeyi Sinca Vechea községben október 19-én árlejtést tartanak a községi kőbánya bérbeadása céljából. — Október 25-én a hadügyminisztériumban árlejtést tartanak katonai hus-konzerv szállítása céljából. — Október 28-án a Salontai városházán árlejtés útján értékesítik a következő gépeket: Két Ganz típusú centrifugál szivattyu, két Ganz típusú 200 lóerős villany-motor, egy Ganz típusú generátor (110 volt 125 ampére), két Ganz 120 voltos 50 ampéres generátor, egy Schlick szivattyu, egy 8 lóerős Ganz lokomobil, továbbá 60 ezer kilogramm használt vas és háromezer kilogramm használt acél sín. — November 16-án a timisoara-Cetatei görögkeleti egyházközség hivatalos helyiségében árlejtést tartanak építésmunkálatok vállalatbaadása tárgyában. — Előirányzat 3 millió lej. — Október 30-án Jdioara községében (Severin megye) árlejtést tartanak 182 hold 269 öi erdőterület kitermelése céljából. — Október 18-án a brádi helyörség parancsnokságánál árlejtést tartanak 26 ezer kgr. másodosztályú, 3 ezer kgr. füstölt szalonna, 3000 kgr. sószalonna és 200 kgr. zsir beszerzése tárgyában. — November 7-én a turdai városházán árlejtést tartanak a városi műgyágy építésmunkálatainak vállalatbaadása tárgyában. — Október 19-én a cluj-i egészségügyi inspektorátusnál árlejtést tartanak hus, fűszer, kenyér és gyarmataruk beszerzése céljából. — Október 27-én a földművelésügyi minisztériumban Bucurestiben árlejtés útján értékesítik az odorheimegyei Varghis község tulajdonát képező 35.51 h. erdőterület kitermelési munkálatait. — Október 30-án a trescaunemegyei Covasna község hivatalos helyiségében árlejtés útján 30 évi időtartamra bérbeadják a községi villamosműveket.

Ugyanott november 1-én árlejtés útján különböző telekparcellákat értékesítenek. — Október 21-én a CFR központi igazgatóságánál Bucurestiben árlejtést tartanak takarók, lepedők, posztó, flanel és vászonanyag beszerzése céljából. Október 22-én a brasovi városházán kétezer köbméter búkkfát értékesítenek. — Október 23-án a cluj-i klinikák gazdasági hivatalában árlejtést tartanak betegek részére szállítandó fehérnemű beszerzése érdekében. — Október 25-én ugyanott árlejtés útján vállalatba adják a tüdőbeteg pavillon kibővítési munkálatait. — Előirányzat 2 millió lej. — November 4-én az albaiuliai helyörség parancsnokságánál árlejtést tartanak hus és zsir szükségletek beszerzése céljából. — Október 24-én a cluj-i klinikák gazdasági hivatalánál árlejtés útján a következőket szerzik be: 85 ezer kgr. tavaszi rózsaburgonya, 21 ezer kgr. fehérrépa és 1200 kgr. vöröskáposzta. — Október 24-én a RIMMA humedoarai üzeménél árlejtést tartanak 1000 tonna koks beszerzése céljából. — Október 22-én a satmari kórház gazdasági hivatalában árlejtést tartanak tej, kenyér, liszt, fűszer beszerzése céljából. — November 11-én a szeszmonopól Bucuresti igazgatóságánál árlejtést tartanak 1 millió darab egynegyed literes zöld üvegszállitása érdekében. — November 5-én a cluj-i klinikák gazdasági hivatalában árlejtést tartanak hus, zsir beszerzése céljából. — Október 21-én a caransebesi helyörség parancsnokságánál árlejtést tartanak hus és szalonna beszerzése céljából. — Október 23-án a brasovi városházán árlejtést tartanak a városi motoros járművek részére szállítandó benzinneménység beszerzése céljából. — Október 28-án a timisoarai városházán árlejtést tartanak 600 ezer kgr. szén beszerzése céljából. — November 5-én a cluj-i városházán árlejtést tartanak a vágóhid kibővítésmunkálatainak vállalatba adása céljából. — Előirányzat 6 millió 260 ezer 142 lej. — Október 22-én a gheorgheni városházán árlejtést tartanak 10 ezer kgr. zab és ezer kgr. árpa beszerzése céljából. Ugyanott október 29-én árlejtést tartanak 225 köbméter kavics beszerzése céljából. — Október 30-án a tárnavegyei Dacia község hivatalos helyiségében árlejtést tartanak 10,874 szál tölgyfa értékesítése tárgyában. — November 13-án a sibiumegyei Slinnic község hivatalos helyiségében árlejtés útján értékesítenek 3355 darab tölgyrönköket. — Október 25-én a tárnavegyei rupeai erdőhivatalnál árlejtést tartanak 110 darab tölgyfa értékesítése érdekében.

Bucuresti, (Szerdai uralkodó körzátartozói, m. üdvözöljék a mából. Politil köddéssel tekin elé. Azok a a itikai eseméi kezeléséről szó Különösképpe rescañusok k Averescu mar reszus elmar tos eseménye marsallnak u torai lehetnek színü, hogy ragadtatná m csakugyan tö valami. Hivat afoiták ezek hogy a sinai maradéktalan jellegüket, pol tesznek tehát

— Megszün'etik a valutaprémiúmok? Bucurestiből jelentik: A Tempo szerint a kormány elhatározta, hogy visszatér a régi importrendszerhez. Costinescu a legközelebbi minisztertanács elé terjeszti az ügyet. Szó van állítólag a valutaprémiúmok megszüntetéséről is.

Konyhabutorok, a legmodernebb kivitelben, a legdivatosabb színekben, nagyon olcsóan kaphatók a Str. Fántánelei 15, száam alatti asztalosműhelyben.

A kizár

— Az esemény zolták. Igaz u igen megleha uralkodó egés jelentette, hogy olyan m őt megértetté dolgozik a lík Tatarescunak sem volt joga sonlítani, nem tíz évet jós Különös módó kus, aki hinni én a liberális parlamentet. hisz a legink kormány uralt őt sem jósoln ért a párt v fegyvereiket köznek fel a n tő küzelemre karával Erdé tyesen szerve vonulást és n előtt Maniu, uralkodó hang között a jelek sen javult. M cinban Maniu látogatást To előtt Maniu, vici Mihály és tak a főváros egyeztek a vé

Természetes zéki pártok se nu a politikai állítólag széles dozik, amelybe tianu képvisel és Averescu m szelgetés folyt amelyhez Bra esatlakozóknak zott koalíció f aki a jelek sze kékelte „alkot jólértesültek s ször ismét au A nyilvánossá és a cenzura e kanosszajárás ban a marsall gulatot szeret körökben. Argetoianu ötte megbizo aki meglehető met, dühösen

Hirek az épülő országból

A Vaad Leumi, a palesztinai zsidóság szervezetének, a Knesseth Jiszráélnak végrehajtó bizottsága memorandumot intézett a Népszövetséghez, melyben élesen tiltakozik a palesztinai zsidóság nevében a Nürnbergben hozott zsidótörvények ellen. A Vaad Leumi felszólítja a Népszövetséget, hogy teljesítse kötelességét és védje meg az üldözött német zsidókat az elnyomatás, a megálázás és degradálás ellen.

A londoni Times' jeruzsálemi tudósítója legutóbbi cikkében behatóan foglalkozik az a propagandamunkával, amelyet az olaszok fejtenek ki Palesztinában. Megállapítja, hogy a jeruzsálemi főmfti nyíltan szimpatizál Olaszországgal és lapja, a „Jamea el Arabia“ szüntelenül áradja Abesszíniát és a Népszövetséget Olaszország javára. A Times tudósítója megjegyzi továbbá, hogy a zsidók között is akadnak olyanok, akik Olaszország mellett állanak és ezek a revizionisták. A „Hajardén“ című revizionista lap az abessziniai háborúról olasz-barát tónusban ír. A cikkről megállapítja még, hogy Sir Arthur Wauchope, palesztinai főkományszó, Londonból küldött üzenete megnyugtatólag hatott az ország lakosságára és az a pánik, mely a keletafrikai háború kapcsán támadt az országban, teljesen megszűnt.

Kish ezredes, aki többszörösen volt tagja a cionista exekutívének, nyilatkozatot közöl a palesztinai sajtóban, melyben élesen állást foglal a német-palesztinai áru-transzfer ellen. Kish ezredes csatlakozik azokhoz az érvelésekhez, amelyeknek alapján a luzerni cionista kongresszuson lépett fel az ellenzék a transzfer ellen.

Sharga Halkin, kovnoi származású fiatalembert, a Brith Trumpeldor tagját, akit Jom Kippur este tartóztattak le a panaszfalnál, mer megújítja a sófárt, három hónapi elzárásra ítélte a jeruzsálemi törvényszék. Tudvalevőleg törvény tiltja a sófár használatát a nyugati falnál és 1929 óta, amikor súlyos zavargások voltak, minden évben megtörténik, hogy egy zsidó fiatalember megújítja a sófárt a Kotel Hamaravinál, amiért eltűnik.

A jeruzsálemi munkástanács legutóbbi ülésén elhangzott jelentések megállapítják, hogy Jeruzsálemben megerősödött a zsidó munka pozíciója. Míg 1934 augusztusában az építőiparban 984 zsidó, és 400 arab munkás dolgozott (a zsidó munkásoknak 63 százaléka volt csak szervezett munkás), addig 1935 augusztusában a zsidó építőmunkások száma 1460 (73 százalék szervezett munkás) volt, míg az araboké 340. Ugyanez a fejlődés tapasztalható a többi munkágakban is. Egyes munkaterületeken azonban erős munkáshány tapasztható.

Ejn Charod kolónián a telepek szervezeteinek és magánosok közreműködésével trikotázs gyár létesült, mely husz leányt foglalkoztat üzemében. A kész árukat a Hamastir fogyasztási szövetkezet útján a különböző mezőgazdasági telepeknek adják el. Az üzemben németországi lányok is dolgoznak.

Kfar Szaba mellett zsidó magánosoktól 20,000 dunam földet vásárolt meg a Keren Kajemeth, a Nir társaság és a munkásszervezet telepítési hitel-szövetkezete új munkástelepek létesítésére. A földet a Keren Kajemeth nevére írják. Az új területen száz lakóházat földmunkások és hatvan lakóházat ipari munkások és kézművesek részére építenek. A mezőgazdasági munkások mástól dunamot, az ipari munkások egy dunamot kapnak otthonuk részére.

Filmszakemberekből és újságírókból álló zártkörű társaság előtt mutatták be azt a filmet, amely a luzerni cionista kongresszusról

készült. A filmet Benzion Fell, az ismert palesztinai film-direktor készítette. A képek személyes élményt közvetítenek a cionista kongresszusról: bemutatták az ünnepélyes megnyitót, a döntőjelentőségű frakció-üléseket, a munkáspárt, a klal A, a klal B, a Mizrahi és a Zsidó Allampárt tanácskozáseit. Rendkívül sikeres felvételek közvetítik

a cionizmus vezéreinek szónokatait. Hallani beszélni a szónoki emelvényről Szokolovot, Weizmant, Ucsischkint, Ben Guriont, Grossmant, Lockert, Strickert, Kaplanszkyt, Jichak Grünbaumot, Berl Katzene'sont és a többieket. Néhány ügyes kép készült a folyosók taktikusairól és intrikusairól. A film ezen kívül bemutatja a kongresszus előkészületeit. Bemutatja a film a palesztinai kongresszusi választási agitációt, a telavivi választásokat, a delegátusoknak Luzernbe való megérkezését, a sportrendezvényeket és az ünnepélyes záróülést. A filmet rövidesen bemutatják Haifában, Jeruzsálemben és Tel-Avivban, majd a diaszpóra országaiban is.

SZÍNHÁZ-FILM

Mézeskalács — Szücs Lászlóval

A jövő hét hétfő, kedd és szerdai napjain lesznek a Szücs László bucsufőlépései a magyar színházban. Az európai híri tenorista ezuttal Emőd Tamás és Vincze Zsigmond búbajos daljátékában, a Mézeskalácsban legkedvesebb szerepét énekl. A Mézeskalács felújítása így kétszeresen nagy esemény. Teljesen új kiállításban, ragyogó új jelmezekkel, elsőrendű szereposztásban, Gróf László rendezésében, Solymosán Magda, Stefanidesz

Ili, Beness Iona, Czopán Flóri, Gróf László, Tompa Sándor, Csóka József, Tóth Elek, Rajnai Sándor, Nagy István, Sándor Andor, Örvössy Géza fellépésével kerül színre a Mézeskalács. — Aki péntektől kezdve jegyet vásárol a magyar színház bármelyik előadására, mézeskalács szívet kap a pénztárnál, ez a szív a magyar színház meghívója a Mézeskalács előadásaira.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MÜSORA:

Péntek fél 9: Aki mer az nyer. (Nyolcad-szor.)
Szombat d. u. 4: Bob herceg. (Ifjúsági előadás olcsó helyárrakkal.)
Szombat 9: Aki mer az nyer. (Kilencedszer.)
Vasárnap d. u. 3: Kék Duna. (Olcsó helyárrakkal.)
Vasárnap d. u. 6: Aki mer az nyer. (Tizedszer.)
Vasárnap 9: Cigányszerelem. (Ince Margit koloratúrénekeső bemutatkozása, mérsékelt helyárrakkal.)
Hétfő fél 9: Mézeskalács. (Szücs László vendégfellépésével. Teljesen új rendezésben. Premierbérlet 7.)
Kedd fél 9: Mézeskalács. (Szücs László vendégfellépésével. Rendes helyárrakkal. Rendes bérlet 7. szám.)

Kedd fél 9: A Capitol-mozgó színpadán:

Gyermektragédia. (Schönherr 3 felvonásos drámája. Új, modern díszletekkel. Rendező: Kádár Imre. Fényes Alice, Lantos Béla, Rajnai Sándor fellépésével. Mérsékelt helyárrakkal. A Magyar Színház kamarajáték-ciklusának második estje. Bérletszünetben.)

ROMAN OPERA MÜSORA

Péntek, október 18: A végzet hatalma. (Premier.)
Szombat, október 19 (iskolai matiné): Cigánybáró.
Vasárnap, október 20 (matiné): D. Gálman tenor vendégjátékával.
Hétfő, október 21: Vig özvegy.

A ROYAL MOZGÓ MÜSORA:

Világsikerű premier. Heidelbergi diákromán. Csodálatos kiállítás, bájos romantikus történet. Vígsg. Fiatalság. Zene. Fősz.: Grete Natzler, a bécsi Stadt Teater primadonnája. Nem tévesztendő össze a régi Heidelbergi filmekkel. Rendes helyárrak. Előadások kezdete 3, 5, 7, 9 óra.

EDISON MOZGÓ MÜSORA:

3 film egyszerre: I. Abesszinia — Sába királynő országa. — II. Helyet az öregeknek. Bársony Rózsi, Dénes György, Veres Ernő, Halmay Tibor, Szőke Szakáll. — III. Borneói táncosnő. Izgalmas kalandfilm. Rosemary Aines, Viator Jorg. Helyárak: 9 és 13 lej. Kezdet: 3, 6, 9.

MUNKAS-MOZGÓ MÜSORA:

Pénteken nincs előadás.
Szombaton 6 és 9 órakor: I. Sziv a törvény előtt. II. Senki fia.

Bortermelők!

Miniszterileg engedélyezett Savtalanító (musthoz) Káliummetabisulfit — Pyrosulfit és minden más borászati engedélyezett vegyszerek nagybani eladása
Ullmann József és Fia
Oradea.

Megjelent Halász Sándor könyve:

Abesszinia a világpolitika ütközőpontjában

Könyv aktuálisabb pillanatban igazán nem jelenhetett meg, mint Halász Sándor abesszin könyve és éppen ezért nagyon is érthető az az általános érdeklődés, amellyel ezt a könyvet az erdélyi magyar olvasókörzség fogadta. Ez a 256 oldal terjedelmű mű világos színekkel festi fel a rejtélyes Abesszíniát, annak szokásait, erkölcsit, társadalmi és gazdasági helyzetét és nagy alaposággal érteli meg, hogy miért és mióta éheznek az európai nagyhatalmak arra, hogy ezt az egyetlen szabad és független keletafrikai császárságot bekebelezzék. Ez a csunya és szemérmes diplomáciai harc érdekesebb és izgalmasabb, mint egy detektívregény és a mai nagy európai zűrzavart csak az értheti meg igazán, aki a celszövevényes és intrikák mélyébe belát. Feltáratlan kérdések és megoldatlan problémákra ad választ Halász Sándor könyve, amelynek elolvasása után végre megértjük a jelen háborús hangulat minden veszedelmét és esetlegességét. A megbízható adatok tárháza ez a könyv, amely nélkül az érdeklődő olvasó tisztán nem is láthat. Különleges értéket és érdekességet biztosít a könyvnek az a körülmény, hogy a szerző alig egy héttel ezelőtt fejezte be munkáját és így az olasz-abesszin háborút előidéző legújabb eseményeket is tárgyalja. Tekintettel arra, hogy a könyv ára mindössze 15 lej, egész biztos, hogy mindenki megvásárolja, akit az európai háború veszedelmének nagy kérdése izgat.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Alláskeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Volt körjegyző, ki önhibáján kívül állás nélkül maradt, könyveléshez ért, chimis, rase, gemora tanítást garanciával vállal; sámeszl vagy bármilyen foglalkozást keres. Steinet József, Briszik főrabbi címen Társad, jud. Sálaj.

Komfortosan berendezett szoba uricsalónál házaspárnak vagy 1-2 urinőnek, esetleg teljes ellátással, kiadó. Hirsch, Goga 7.

Ingatlan garanciával rendelkező 50 éves, megbízható, szorgalmas nyug. tisztviselő pénztárosi vagy nagyobb cégnél pénzbeszedői állást keres. Olcsó munkaerő. Cim a kiadóban.

Végeladás! Modern regényeket, detektívregényeket potom áron pénteken kiadásunk. Jorga 3.

Jól főző, intelligens izr. házvezetőnőt keresünk vidékre. Németül beszélő előnyben. Dr. Ornstein, P. M. Viteazul 2.

Övönő, ki néhány gyermek német, román esetleg héber nyelv tanítását vállalja adja ajánlatát Schwartz hírlapirodába Valea lui Mihai.

100.000 lej készpénzzel rendelkező autorizált könyvelő állást vagy más szerény elhelyezkedést keres, vidéken is. Megkereséseket „Biztos” jellegre a kiadóba kérek, ahol címemet is közlik.

Kitűnő alkalmi vétel. Erős alkatra való jókarban levő női nutria-bunda rendkívül jó tányos áron eladó. Ugyanott jókarban levő gyermekkosci vételre kerestetik. Cluj, Str. Universităţii 8, Laptaria.

Párizsban tanult diák francia órákat adna esetleg lakás és koszt ellenében is. Cimeket a kiadóba kér.

Különbejárati, elegánsan berendezett bútorozott szoba 2 személy részére is, kiadó. Váscanu 9. Azonnalra!

Válogatott gesztenyét szállít napi áron előleg ellenében, utánvétellel. Roóz, Táufildes

Kiadó elsőemeleten három vagy négyszobás modern lakás, irodának is megfelel. Mihai Viteazul 39.

לריווד ימי תרין ישראל

ח י פ ה

PALESTINE MARITIME LLOYD Ltd.

HAIFA

Az első Zsidó Tengerhajózási Társaság hajóinak nyári menetrendje:

Indul Constantinából:

Har Carmel	október 25	I/a osztály Lei 6000
Har Zion	november 3	I/b osztály Lei 5000
Har Carmel	november 10	II osztály Lei 4000
Har Zion	november 20	Constantina-Haifa és vissza
		I/a osztály Lei 9000
		I/b osztály Lei 8000
		II osztály Lei 7000

Jegyeket kibocsát és mindennemű felvilágosítással szolgál:
Az erdélyi, bánáti, magyarországi, csehszlovákiai, jugoszláviai vezérképviselőt:
UJ KELET utazási osztálya
Vidéken az Uj Kelet fiókiadóhivatalai és tudósítói szolgáinak felvilágosításával.

I. Silone; Fontamara

A Marsica földhöztapadt parasztjainak, akikre Mussolini büszke, mert csak egyszer esznek naponta, színes éleleirása a fasizmus uralma alatt.

Ára 60 lej

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

SZÓ
10 nap
V
szómet
SZORM
dekéber
L

— Maniu, fontos tanácskozás Popovici, M. november 14

— Kétezer tengerészeti tik: A Daily minisztérium bőző repülőg. A rendelés repülőgépet

— Ot mur riei építkezé Calea Victor beomlott. Ot

— A turna ből jelentik: döntött, hogy a színársúlban turnézna kön feüggözék a más vő adó megfiz alkalmi jövev színházi társ szét lakhelyt sulatok csak előadást tart

— Hítségön ban. Szomba előtt 10 óra nkolatot fog párizsuccai e vezetősége a hatósága ala Haskómo is előtt 10 óra nyujtottó a idejekorán m

— Eltemet zeti Színház: tik; Nottarár zójének tem gyászbeszéd kívánósága sz részéről kosz falkján.

Az Orsz

Str. Saguna pénteken, okt között dr Ke

— Hogyan Jelenítettük, lönbözö zsi Koi Nidre es jelenlegi hely nemetországi ki. Ezen új aete van. A héber egyeten tartott ülése kon résztvevő tekezletre gy brit birodalon Izrael Levi p kezleten rámm hogy Koi N templomaiban rámu at a zsdók szenvedé vetelményeire Schorr verső Feuchtwang resti főrabbi man Mann Mihá rektora tartot értekezlet m ma héber szö

HIREK

Olcsó szőrmehét!!!
10 napos olcsó szőrmévásárt rendez
WEISZ
szőrmeszálon (Cluj, C. Reg. Ferd. 11. Gólyapalota).
SZŐRMESZÜKSÉGLETET saját érdekében most SZERZHEZheti be a LEGOLCSÓBB ÁRAKON.

Hirtelen meghalt a Newyork szálló egyik szobájában Schreiber Albert alba-iuliai kereskedő

Szívizéhihűdés okozta a váratlan halált

Cluj, október 17. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap éjszaka hirtelen haláleset történt a Newyork szállóban. A szállóda 11-es számú szobáját bérelte Schreiber Albert alba-iuliai kereskedő, egy nagy bécsi bőrárú cég erdélyi megbízottja és Blau Jenő, a cég bécsi igazgatója. A két úr november 11-én érkezett Clujba. Reggel kilenc órakor Blau felkelt, csendben felöltözött, mert látta, hogy szobátársa még mozdulatlanul alszik. Majd odalépett az ágyhoz és költögetni kezdte Schreiber, mivel megbeszélésük szerint együtt kellett eltávozniuk. Schreiber azonban nem mozdult a költögetésre, mire a bécsi igazgató lement reggelizni a Newyork kávéházba és megbízta a szállóda egyik alkalmazottját, hogy költse fel az öreg urat. Rövid idő múlva azonban a megbízott szállódi alkalmazott ijedten szaladt le Blau Jenőhöz azzal, hogy szobátársa nem alszik, hanem holtan fekszik az ágyban.

Azonnal értesítették a rendőrséget, ahonnan Draghiciu rendőrigazgató és Marposan komiszár siettek a helyszínre. Időközben megérkezett dr. Hosszu városi tisztiorvos, majd dr. Traub Vilmos is megjelent a szállódi szobában. Dr. Traub évek óta kezelte Schreiber és előadta a városi tisztiorvosnak és a hatóság embereinek, hogy páciense régóta súlyos szívbajban szenvedett és nyilván ez okozta halálát. Blau Jenő, az elhunyt szobátársa jegyzőkönyvbe mondta, hogy Schreiber előző nap — mint bevallotta — orvosi tilalom ellenére, eiszivott egy szivar, amely valószínűleg hozzájárult a szívbeteg ember hirtelen halálához. A váratlanul elhunyt kereskedő holttestét az ortodox chevra helyiségébe szállították, ahonnan ma délután 2 órakor temetik el.

— Istentisztelet. A Szukoth ünnep utolsó napjainak istentiszteleti rendje a Regele Ferdinand uti nagytemplomban a következő: Pénteken, október hó 18-án az esti ima 1/26 órakor kezdődik. Szombaton, október 19-én reggel 8 órakor, a Muszaf ima d. e. 10 órakor (ennek keretében megemlékezés az elhunytakról, Mazkir). Mincha ima d. u. 4 órakor és Maariv esti 6 órakor kezdődik. Vasárnap, Szimchat Tóra napján a reggeli istentisztelet 8 órakor, a Muszaf pedig 1/210 órakor kezdődik. Tagjaink gyermekei a Szimchat Tóra körmenetben megemlékezést foghatnak kapni a templomban.

— Vasuti panama Lodzban. Varsóból jelentik: Lodzban öt magasrangú vasúti tisztviselőt tartóztatnak, mert sikerült rájuk bizonyítani, hogy cégekől vesztegetési pénzeket fogadtak el.

— Sztrájkba lépett a kownói diákság. Kownóból jelentik: Az egyetemi hallgatók az egyetem önkormányzatának megcsonkítása elleni tiltakozásul három napos sztrájkba léptek. Ma már nem lehetett megtartani az előadásokat.

Reményik Zsigmond: Költő és valóság. Reményik Zsigmond új kínai tárgyú regényének színhelye a tropikus Peru kulturálatlan zónája. Szereplői: rizshántolók, pacalsütők, földhértők, vállalkozók, leprások, hittérítők, ügynökök és védőrök. Főhőse: Li-Fu-Szu, a gazda és az ő dicsőségét zengedező felkegyelmű Luis a költő. Gyermekei e felkegyelmű ábrándozóra csak nyelvüket öltögetik és felesége kutyába sem veszi. És farraghat-e holdvilágról, illatos rózsabimbókról, derék asszonyságokról és rózsaszínű malacokról a költő verseket, amikor földrengés következtében összedül a város, kis kalibája beomlik, kidőlnek a fák és ameddig a szem ellát, a föld kérge megreped. Ez a valóság és az agyalágyult költő ábrándvilága mellett ez a valóság is megelevenedik a regény klasztrikus tükreben. Pantheon kiadás, pompás kiállításban, fizve 66.— lej, vászonkötésben 99.— lej, minden könyvkereskedésben, kiadóhivatalunkban, vagy Lepagenál, Cluj. Kérje a Pantheon-újdonságok teljes jegyzékét.

L. L. Rogger: Három csepp vér. Az Athenaeum népszerű detektívregény-sorozatának egyik legnépszerűbb írója L. L. Rogger. Uj regényében csupa új fordulat, ötlet, rejtvény lepi meg az olvasót, aki léleket-visszajótvja követi a rendőrség szemeláttára elkövetett gyilkosságok fantasztikus sorát. A kiünő kötet ára 1 P. minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál, Cluj. Kérje az Athenaeum-újdonságok teljes jegyzékét.

Románia, Ausztria, Csehszlovákia és Jugoszlávia evangélikus egyházai közös szervezete. Bécsből jelentik: Románia, Ausztria, Csehszlovákia és Jugoszlávia német nyelvű evangélikus egyházai a napokban konferenciát tartottak Bécsben. A tanácskozáson egységesen alakult ki az a gondolat, hogy meg kell védeni külső befolyások ellen az egyházak eddigi függetlenségét. A gyűlés határozatot fogadott el, amely többek között a következőket mondja: Isten előtt való felelősség tudatában és a hitben és közös sorsban való szoros egymásrataltság érzésében, Románia, Ausztria, Csehszlovákia és Jugoszlávia német evangélikus egyházai munkaközösséggé szervezettek, hogy léteiket kifelé biztosítsák, befelé pedig megtegyék a szoros együttműködés minden megfelelő lépését. Az egyház vezetői kijelentik, hogy a felekezeti sorsát kölcsönös testvéri részvétellel akarja szemmel tartani. A közös szervezet mindenekelőtt képviselőket teremt meg, amely őt a nagy egyházi szövetségek előtt reprezentálja. Ugyanakkor együttesen kíván a világ lelkiismeretéhez is apellálni.

Richard Tauber válogatása. Bécsből jelentik: Richard Tauber, a híres tenorista, tudvaleg végleg el akar válni első feleségétől, Charlotta Tauber-Vanconti urnótól. A tárgyalás iránt, amely tegnap zajlott le, nagy érdeklődés nyilvánult meg Bécsben. A törvénytörő folyosója már a kora reggeli órákban nyüzsgött az újságíróktól, fotografusoktól, színészekből és elegáns hölgyektől. Azonban sem Tauber, sem válfőlében levő felesége nem jelentek meg. A művész helyett dr. Klager ügyvéd, kormánytanácsos azzal az indoklással kérte a válás kimondását, hogy Tauber felesége különböző újságnyelvű közzétek révén nyomást akart gyakorolni férjére. Ez az eljárás a zsarolás ismérveit teljesen kimeríti. Egy zsarolóval pedig minden házasság felbontásához szükséges. Kéri a nyilvánosság kizárását. A bíróság helyt adott a kívánságnak és felőrára felfüggesztette a tárgyalást, amely azután zárt ajtók mögött folyt le. Döntés azonban csak a jövőhéten várható.

* A könyvelésről, számlázásról, felbélyegzésről, könyvek megőrzéséről szóló legfontosabb rendelkezéseket tartalmazó f. é. a. g. 15. é. n. é. t. e. p. 208.659—1935. sz. miniszteri rendelet magyar fordítása kapta el dr. Mandel, Fordító Irodában, Str. Memorandumul 24. Ara 10, vidékre 20 lej (bélyegben).

Délwalesben tovább tart a bányászsztrájk. Londonból jelentik: A délwalesi bányászsztrájk tegnap a sztrájk beszüntetése mellett foglalt állást és felszólította a földalatti tárnyakban tartózkodó munkásokat, hogy hagyják el a bányákat. Ez a felhívás azonban nem vezetett eredményre. A munkások elégedetlenek a bányászsztrájk döntésével. Ma délelőtt a munkások megbízottai értekezletet tartottak és a munkabérek felemelését követelték. A helyzet újra kritikus és általános sztrájk kitörésétől tartanak. A sztrájkolók száma délutánra tízezer fölé emelkedett. A sztrájkolók és a sztrájkörök között újra verekedések voltak. Negyven munkást kórházba szállítottak.

Dugulás és aranyeres bántalmak, gyomor- és bélzavarok, máj- és lépduzzadás, a has állandó puffadtsága és a rekeszizom gyakori fejtőlódása, hát- és derékfájás ellen a természetadta „Ferenc József“ keserűviz, kisebb adagokban elosztva, naponta többször bevéve, hathatós segítséget nyújt. Az orvosok ajánlják.

Az Economist című közgazdasági hetilap teljesen átszervezett formában és változott tartalommal jelent meg Clujon. E lap behatósan foglalkozik házasságok közvetítésével és itt Erdélyben egyedül áll e téren. Tartalmas cikkei mellett igen bő és változatos a hirdetési anyaga, amely különösen a házasulandók figyelmét érdemli meg. Egyes példány ára 5 lej Kapható minden lapelárusítási helyen. Kiadóhivatal: Cluj, Str. Basarab 1 szám.

K. K. L. Haggibbor estély a Vivó-Clubban. Folyó hó 20-án, vasárnap este a Haggibbor sportegyesület a helyi cionista szervezetekkel karöltve nagyszabású Simchas-Tóra ünnepélyt rendez a K. K. L. jávára a Vivó Club összes termeiben. A nagysikerűnek ígérző rendezvényvel szemben máris óriási érdeklődés nyilvánul meg.

Görögország újra bevezeti a kétéves katonai szolgálatot. Londonból jelentik: A lapokhoz érkezett jelentés szerint Athénben a görög minisztertanács kimondotta, hogy újra bevezeti a kétéves katonai szolgálatot. A felemelt szolgálati időt a jövő év áprilisában léptetik életbe.

Október 18-án nyílik meg ünnepélyesen a román-orosz vasuti forgalom. Bucurestiből jelentik: Október 18-án nyílik meg a vasuti közlekedés Románia és Szovjetorszag között. A román delegációt az ünnepélyes megnyitáson Tabacovici, a CFR igazgatótanácsának elnöke vezeti.

Óriási éghiború Targoviste fölött. Bucurestiből jelentik: Targovisteben tegnap délután 6 órakor hatalmas vihar tört ki, amelyet felhőszakadás követett menydörgés és villámlás kíséretében. A vihart szivárvány követte, ami októberben ritka jelenség. A villámcsapások késő éjjelig tartottak.

Hohenzollern Frigyes herceget tisztelőbeli román tábornokká nevezte ki a király. Bucurestiből jelentik: A király születésnapja alkalmából a román hadsereg tisztelőbeli tábornokává nevezte ki Hohenzollern Frigyes herceget. A német herceg mint a Hohenzollern-ház feje, házának érdemrendjével tüntette ki Tatarscu miniszterelnököt. Tegnap este Balciha utaztak Mária királyné, Erzsébet királyné, Ileana főhercegnő, Habsburg Antal főherceg és Hohenlohe főhercegnő leányával.

Maniu, Mihalache, Popovici és Madgearu fontos tanácskozást tartottak Topoloveniben. Bucurestiből jelentik: Topoloveniben tegnap tanácskozást tartottak Mihalache, Maniu, Popovici, Madgearu és Raducanu. Főleg a november 14-i nagygyűléssel foglalkoztak.

Kétezer új repülőgépet rendel az angol tengerészeti minisztérium. Londonból jelentik: A Daily Mail közli, hogy a tengerészeti minisztérium építkezési programja 19 különböző repülőgéptípus rendelését irányozza elő. A rendelés értelmében 1937 márciusáig 2000 repülőgépet kell szállítania a gyáraknak.

öt munkás megsebesült egy caleavictoriei építkezésnél. Bucurestiből jelentik: A Calea Victoriei egy építő ház gerendázata beomlott. öt munkás súlyosan megsebesült.

A turnező színházak adozása. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium úgy döntött, hogy azokat a színházakat, amelyek a színársulat összes tagjaival más városokban turnézának és eredeti tartózkodási helyükön felelősséget előadásait, ne kötelezzék a más városokban tartott előadások utáni adó megfizetésére. Viszont kötelesek az alkalmi jövedelem utáni adót fizetni azok a színházi társulatok, amelyek tagjaik egy részét lakhelyükön hátrahagyják. Ezek a társulatok csak ott kötelesek adót fizetni, ahol előadást tartanak.

Hitszónoklat az ortodox nagytemplomban. Szombaton, Semini Acereth napján délelőtt 10 órakor Glasner Akiba főrabbi szónoklatot fog mondani az ortodox hitközség párizsúcai nagytemplomában. A hitközség vezetősége erre rendelt, hogy e napon a fennhatósága alatt álló összes imaházakban csak Haskomoh istenisztelet tartassék, amely délelőtt 10 óra előtt lesz befejezendő, módot nyújtandó a közönségnek, hogy a drósóhhoz idejekorán megjelenhessenek.

Eltemetik Nottarát, a bucaresti Nemzeti Színház főrendezőjét. Bucurestiből jelentik: Nottarának, a Nemzeti Színház főrendezőjének temetése ma délután volt minden gyászbeszéd és ceremónia nélkül, az elhunyt kívánsága szerint. Ma reggel az uralkodó részéről koszorút helyeztek el Nottara katafalkjára.

Az Országos Zsidó Párt Cluj Tagozatának

Str. Saguna 7 sz. alatti jogvédő irodájában pénteken, október 18-án délelőtt 1/2—1/2 óra között dr. Kertész Miklós tart inspekción.

Hogyan jött létre az új Kolnidré-ima. Jelentettük, hogy Kol Nidré este a világ különböző zsinagógáiban új imát mondtattak Kol Nidré este, mely speciálisan a zsidóság jelenlegi helyzetéből adódott és különösen a németországi zsidóság szenvedéseiből indul ki. Ezen új ima létrejöttének érdekes története van. A Jewish Agency és a jeruzsálemi héber egyetem kuratóriuma Luzernben megtartott ülése kapcsán a luzerni tanácskozáson résztvevő rabbik és teológusok külön értekezletet gyűltek össze dr. J. H. Hertz, a brit birodalom főrabijának elnöke alatt. Izrael Levi párizsi grandrabbi ezen az értekezleten rámutatott annak szükségességére, hogy Kol Nidré este a világ összes zsidó templomaiban egy új imát mondjának, mely rámutat a zsidóság s különösen a német zsidók szenvedéseire és a mai súlyos idők követelményeire. Az indítványhoz prof. dr. Schorr varsói, dr. Ehrenpreis stockholmi, dr. Feuchtwang bécsi és dr. Niemerower bucaresti főrabbi is csatlakoztak, majd dr. Guttmann Mihály, a budapesti rabbiszenárium rektora tartott referátumot a kérdésről és az értekezlet megbízásából ő készítette el az új héber szövegét is.

ER 18.
könyve:
politika
gazán nem
dor absz-
is érhető
yel ezt a
soközönség
ü mü vilá-
es Abesszi-
társadalmi
lapossággal
éheznek az
ogy ezt az
afrikai csá-
ya és sze-
ekesebb és
ény és a
k az értheti
és intrikák
ek és meg-
Halász Sán-
után végre
lát minden
megbízható
y nélkül az
áthat. Kü-
bizosít a
szerző alig
áját és így
legujabb
ettel arra,
5 lej, egész
ja, akit az
gy kérdése
vastagabb
etés 20 lej,
redvezmény,
d. Jellegé
portobélyeg
kívül állás
himis, rase,
al; sámeszi
es. Steiner
ánad, jud.
uricsalád-
nek, esetleg
oga 7.
50 éves,
tisztviselő
nézbeszedői
m a kiadó-
t, detektív-
kárusitunk.
stónót ker-
nyben. Dr.
me, román,
ajja adja le
Valea lui
ő autorizált
y elhelyez-
kereséseket
ek, ahol et-
akra való,
ndkívül jur-
karban levő
Cluj, Str.
órákat adná
Cimeket a
ndezett bu-
e is, kiadó.
napi áron.
Táufüdesen.
gy negyszor
egfelel. M.

